

PIINKOVA TOTUUS

Lehdestä luin, että tutkijoiden käyttämä super-tietokone onnistui laskemaan piin likiarvon 62,8 biljoonan desimaalin tarkkuudella. *Helsingin Sanomien* (17.8.2021) uutisessa kerrotaan, että saatua tietoa voidaan käyttää hyväksi rna-analyyseissä, nesteiden käyttäytymisen simuloinnissa ja tekstianalyyseissä. Hieraisen silmiäni, kyllä: tekstianalyyseissä.

Biljoona on miljoona miljoonaa. On siinä laske-
teltu desimaali poikineen. Monenlaista tekstianalyysejä tehneenä kielitieteilivänä humanistina olen uutisesta ihan höpnaadissa. Jokohan vihdoinkin super-tietokoneiden hyperautomaattiset kybertekstianalyyseerit alkavat ymmärtää merkityksiä, hienojakoista ja monisyistä inhimillistä merkityspotentiaalia? Jokohan vihdoinkin kysymys ihmisen perimmäisestä olemuksesta saa lopullisen matemaattisen ratkaisunsa?

Kova piipuutinen panee pohtimaan tiedon ja totuudenkin olemusta. Julkisessa keskustelussa kuulee välillä väitteitä, joiden mukaan numeroin ilmaistu tieto on loogisinta ja luotettavinta tietoa, asenteetonta ja ideologiatonta – luvut ovat kerta kaikkiaan totta. Kun poliitikko haluaa olla oikein vakuuttava, hän piinaa keskustelukumppaneitaan ja vaalikarjaa heittämällä keskusteluun muutamia lukuja, mielellään pieniä ja täsmällisiä tai isoja ja ympäröiväisiä. Yhteiskunnallista keskustelua hallitsevat talousnäkökulmat, ja ilma on sakeanaan rahanarvoista numerotietoa.

Vaikea sitä on kaiken maailman dosenttien ryhtyä vastaan väittämään, kun alati muistutetaan, että yksi plus yksi on kaksi. Jokainenhan sen ar-

jessaan ymmärtää, että jos pihalla on yksi lumiukko ja sen kaveriksi tehdään sinne toinen, pihalla on tämän jälkeen yhteensä kaksi lumiukkoa.

Toisaalta humanistina saattaa ajautua miettimään, miksi ryhdyimme laskemaan ja miksi laskimme juuri nämä asiat yhteen sekä mihin käytämme tätä tietoa ja mitä toista tietoa ehkä jätämme käyttämättä. Onko tässä koko totuus? Eikö matematiikkakin lukuineen ole ihmisten luomus, ”kieli”, jonka selittämiseen tarvitsemme tätä vajavaista ensisijaista kieltämme? Eikö matematiikkakin ole ihmisten välisiin sopimuksiin perustuva merkitysjärjestelmä?

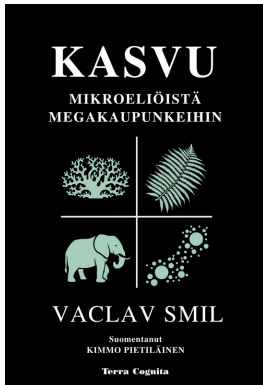
Olemme sopineet, että yksi plus yksi on kaksi. Mutta olemmeko sopineet myös, että tämä tieto on jotenkin tähdellisempää kuin esimerkiksi ihmisten puhetta tai menneisyyttä tutkimalla saavutettu tieto? Olemmeko sopineet, että ne ihmiset, jotka käsitteellistävät maailmaa matemaattis-painotteisesti, ovat jotenkin arvokkaampia kuin maailmaa muulla tavalla käsittelevät lajitoverinsa?

Piinkova totuus on tämä: korkeakouluihin opiskelemaan haettaessa lukion pitkästä matematiikasta saa yleensä enemmän pisteitä kuin muista aineista, hakeepa sitten opiskelemaan esimerkiksi historiaa tai suomen kieltä. Vaikka matematiikka olisikin jollain erikseen sovittavalla tavalla ideologiatonta, sen ylentäminen tieteiden kuninkaaksi on äärettömän ideologista ja – laskelmoivaa?

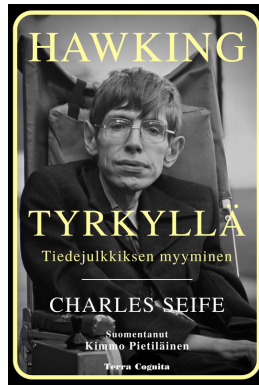
VESA HEIKKINEN

Kirjoittaja on suomen kielen dosentti ja tietokirjailija.
Twitter: @tosentti

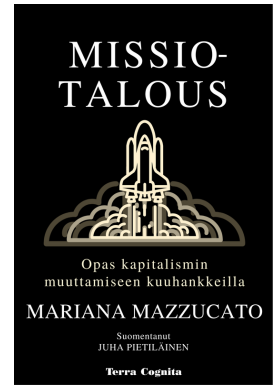
PARASTA SUOMENKIELISTÄ TIETOKIRJALLISUUTTA.

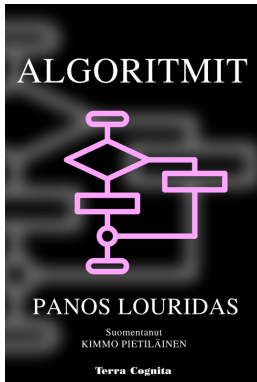
Vaclav Smil: *Kasvu, mikroeliöistä megakaupunkiin.*
Ovh. 60 €.

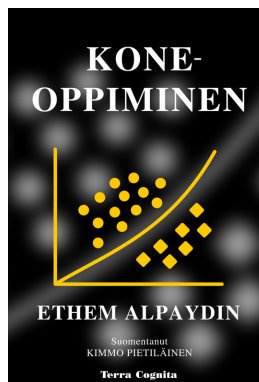
Charles Seife: *Hawking tyrkyllä, tiedejulkikkisen myyminen.*
Ovh. 50 €.

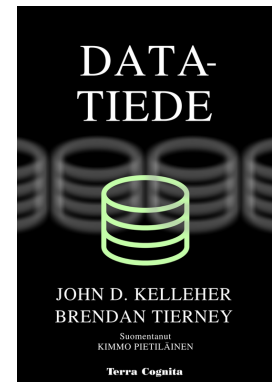
Mariana Mazzucato: *Missiotalous, opas kapitalismin muuttamiseen kuuhankeilla.*
Ovh. 40 €.

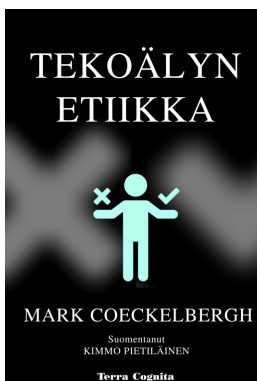
Panos Louridas: *Algoritmit.*
Ovh. 30 €.

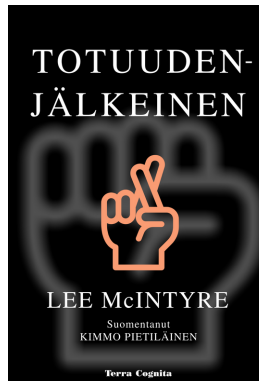
Ethem Alpaydin: *Koneoppiminen.*
Ovh. 30 €.

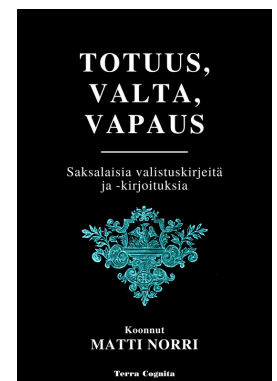
Kelleher & Tierney: *Datatiede.*
Ovh. 30 €.

Mark Coeckelbergh: *Tekoälyn etiikka.*
Ovh. 30 €.

Lee McIntyre: *Totuudenjälkeinen.*
Ovh. 30 €.

Matti Norri, toim: *Totuus, valta, vapaus - saksalaisia valistuskirjeitä ja -kirjoituksia.*
Ovh. 40 €.

ORGANISAATIOSI ARVOKKAIN PÄÄOMA

LUOTTAMUS & MAINE

SISÄISTÄ MAINEESI LIIKETOIMINTAVAIKUTUKSET.
TUNNISTA VAIKUTTAVIMMAT KEHITYSKOHTTEESI.
SEURAA KEHITTYMISTÄ JA KILPAILIJOITA.

LUOTTAMUS&MAINE-TUTKIMUS HELPOTTAA MAINEEN JOHTAMISTA JA SIDOSRYHMÄTUEN KASVATTAMISTA. MALLI MITTAA JA VISUALISOI MAINEENNE RAKENTEEN SEKÄ LÖYTÄÄ DATA-ANALYTIIKAN AVULLA KRIITTISET KEHITYSKOHTTEET. LAAJA DATAPANKKIMME AUTTAA TAVOITTEIDEN ASETTAMISESSA JA TULOSTEN SEURANNASSA.

T | MEDIA

EVIDENCE BASED REPUTATION ADVISORY. T-MEDIA.FI